

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Голова приймальної комісії
Ректор Рівненського державного
гуманітарного університету
проф. Постолюк Р.М.
19 березня 2019 р.

**ПРОГРАМА ДОДАТКОВОГО ВИПРОБУВАННЯ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 026 «СЦЕНІЧНЕ МИСТЕЦТВО» для вступників на здобуття
освітнього ступеня вищої освіти «Магістр» на основі здобутого ступеня (освітньо-
кваліфікаційного рівня) бакалавра, спеціаліста, магістра**

Схвалено вченою радою художньо-педагогічного факультету
Протокол № 2 від 19 лютого 2019 р.

Голова вченої ради художньо-педагогічного факультету доц. Дзюбишина Н.Б.

Розробники: доц. Богатирьов В.О.
доц. Борейко Г.Д.

Рівне – 2019

Програма додаткового випробування зі спеціальності 026 «Сценічне мистецтво» для вступників на здобуття освітнього ступеня вищої освіти «Магістр» на основі здобутого ступеня вищої освіти бакалавра, спеціаліста, магістра / Богатирьов В.О., Борейко Г.Д. – Рівне : РДГУ, 2019. – 10 с.

Розробники:

Богатирьов В.О. кандидат педагогічних наук, доцент

Борейко Г.Д. кандидат історичних наук, доцент

Рецензент: Мельничук Л.Т. провідний майстер сцени Рівненського академічного українського музично – драматичного театру, народна артистка України.

Програма додаткового випробування зі спеціальності 026 «Сценічне мистецтво» для вступників на здобуття освітнього ступеня вищої освіти «Магістр» на основі здобутого ступеня вищої освіти бакалавра, спеціаліста, магістра визначає вимоги до рівня підготовки вступників у межах підготовки освітньо-професійної програми бакалавра, зміст основних освітніх компетенцій, критерії оцінки відповідей вступників, рекомендовані літературні джерела.

Розглянуто на засіданні кафедри театральної режисури (протокол № 2 від 06 лютого 2019 р.).

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ.....	5
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ	7
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	8
ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС	9
ДОДАТКИ.....	9

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Додаткове вступне випробування проводиться з метою виявлення спроможностей вступників, які здобували іншу спеціальність, досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання і уміння під час навчання в РДГУ для подальшої творчої діяльності в галузі театрального мистецтва.

Вступники повинні мати творчі здібності, виявити відповідну фахову придатність. Під час вступного випробування вступники, які обрали спеціалізацію “**Актор драматичного театру**”, повинні виявити:

Знання:

- історії театральної культури;
- драматургічні твори видатних драматургів України і світу (у межах шкільної програми);
- жанрових особливості літературних форм (уривок з прози, вірш, байка, монолог з п'єси) та вимоги до їх виконання;
- мовної техніки та виразних засобів виконання літературних творів;
- особливості органічної дії актора.

Уміння:

- виконувати різні за жанром, характером, стилем, формою літературні твори;
- виявляти специфічні особливості літературної форми виконуваних під час випробування творів (уривок з прози, вірш, байка, монолог з п'єси);
- визначати жанрові особливості при їх втіленнях за допомогою виразних засобів акторського виконання;
- співати, рухатись та танцювати під музику під час фахового випробування.

Навички:

- акторського перевтілення;
- темпо-метро-ритмічного володіння мовною технікою при виконанні літературних творів;
- органічної дії;
- м'язового звільнення;
- слухового, зорового та емоційного сприйняття;
- володіння засобами виразності звуку, тембру, голосу, пластичної виразності тіла;
- органічно виконувати будь-які імпровізовані етюди на запропоновані різноманітні теми сюжетів життя людей, тварин тощо.

Вступники, які обрали спеціалізацію “**Режисер драматичного театру**”, повинні виявити:

Знання:

- історії театральної культури;
- драматургічні твори видатних драматургів України і світу (у межах шкільної програми);
- жанрових особливості літературних форм (уривок з прози, вірш, байка, монолог з п'єси) та вимоги до їх виконання;
- мовної техніки та виразних засобів виконання літературних творів;
- особливості органічної дії актора;
- особливості режисерського аналізу.

Уміння:

- виконувати різні за жанром, характером, стилем та формою літературні твори (байка, монолог, вірш, проза),
- співати, рухатись та танцювати під музику;

- здійснювати режисерський розбір п'єси або твору образотворчого мистецтва,
- дієво сприймати життя і драматургію;
- оперувати дієвими і видовищними поняттями у визначенні сутності події;

Навички:

- акторського перевтілення,
- темпо-метро-ритмічного володіння мовною технікою при виконанні літературних творів,
- м'язового звільнення;
- слухового, зорового та емоційного сприйняття;
- володіння елементами хореографії та вокалу;
- володіння засобами виразності звуку, тембру, голосу, пластичною виразністю тіла;
- вміння органічно імпровізувати на різноманітні запропоновані теми.

Перед додатковим вступним випробуванням вступники повинні пройти попередні консультації, на яких узгоджуються питання технічного забезпечення музичного супроводу виконання вокальних та хореографічних творів, обрана для режисерського аналізу драматургія.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Правила проведення вступного випробування

- допуск до вступного випробування вступників здійснюється за умови наявності аркуша результатів вступного випробування та документа, який засвідчує особу (паспорта, свідоцтва про народження тощо);
- вступне випробування проводиться згідно з розкладом, складеним приймальною комісією РДГУ;
- вступникам дозволяється брати з собою необхідні для перевірки сценічних даних предмети (спортивну форму, костюми тощо), перелік яких рекомендований предметною екзаменаційною комісією, що проводить вступне випробування;
- вступники, які не з'явилися на вступне випробування без поважних причин у визначений розкладом час, до участі у подальших випробуваннях та в конкурсі не допускаються; за наявності поважних причин, підтверджених документально, вступники можуть бути допущені до пропущеного випробування з дозволу відповідального секретаря приймальної комісії в межах встановлених термінів та розкладу вступних випробувань;
- перескладання вступних випробувань не дозволяється.

Згідно з наказом про норми часу, відведені на проведення вступних випробувань (відповідно до наказу МОН України від 27 серпня 2002 року № 450): на проведення додаткового фахового випробування при вступі на навчання за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво» виділяється 0,25 години на кожного вступника.

Оцінка виставляється за шкалою «склав – не склав».

Зміст теоретичних питань

До змісту додаткового випробування входять теоретичні питання та практичні завдання, виконання яких дає змогу визначити спроможність вступника здобувати спеціальність 026 «Сценічне мистецтво». Під час виконання практичних завдань екзаменаційна комісія має право звертатись до вступника з питаннями щодо пояснення особливостей виконання ним практичних завдань, що підтверджує його орієнтацію в історії та теорії театрального мистецтва.

Зміст теоретичних питань охоплює:

- 1.Режисер театального колективу - художній керівник, педагог організатор (вчення В.І.Немировича-Данченко про три сторони творчості режисера).
2. Театр як вид мистецтва. Специфічні особливості театального мистецтва.
3. Пластичний образ вистави. Танець, сценічний рух, етикет у виставі.
4. Функції музики у виставі. Музичний образ вистави.
5. Художник і режисер. Просторове, часове вирішення вистави.
- 6.Актор головна особа в театальному мистецтві.
- 7.Структура режисерського постановочного плану у виставі.
- 8.Вчення В.І.Немировича-Данченко про “другий план” та внутрішній монолог.
- 9Драматургія як основний компонент театального мистецтва. Види та жанри драматургії.
- 10.Вчення В.І.Немировича-Данченко про “три правди” в театальному мистецтві.
- 11.Вчення К.С.Станіславського про театральну етику. Етичне виховання в театальному колективі
- 12.Основні компоненти театального мистецтва.
- 13.Система К.С.Станіславського як теорія театального мистецтва.
14. Компоненти “три сходи” сценічної дії: оцінка, прилаштування, вплив.
- 15.Конфлікт, предмет конфлікту обраної для постановки п’єси.
- 16.“Зерно” п’єси та ролі.
- 17.Динаміка розвитку наскрізної дії у виставі. Режисерська перспектива.
- 18.Етапи роботи режисера над виставою.
- 19.Особливості застільного періоду роботи над роллю в репетиційному процесі.
- 20.Леся Курбас про мистецтво “образного перетворення”.
21. Етапи роботи режисера над виставою.
22. Елементи внутрішньої техніки актора.
- 23.Теоретичні основи роботи режисера над створенням задуму вистави.
- 24.Світогляд митця і його творчість.
- 25.Сценічна дія - основа драматичного мистецтва.
26. Сутність реформи театру, проведеної К.С.Станіславським і В.І.Немировичем- Данченком.
- 27.Підтекст та другий план в роботі над роллю.
- 28.Музика як виразний засіб у виставі.
29. Акторський тренінг у роботі над виставою.
30. Принципи мізансценування у виставі.

До змісту практичних завдань входять:

1. Перевірка акторських даних

Вступник повинен виконати підготовлені заздалегідь твори (відповідно до завдання в екзаменаційному білеті): уривок з художньої прози, вірш, байку, виконати монолог з п’єси. В ході випробування перевіряються спостережливість вступника, його внутрішнє бачення, творча увага та уява, емоційна пам’ять, почуття правди, слух і ритміка, пластичні та вокальні дані, голос, здатність до органічної дії в запропонованих обставинах.

Для сценічного виконання вступнику рекомендується:

уривок з прози (до 2 хв.) – опис явища, події, проблеми, портрета тощо; (рекомендовані автори: В. Винниченко, С. Васильченко, О. Кобилянська, І. Багряний, М. Хвильовий, М. Коцюбинський, Ю. Шевчук, О. Купрін, І. Бунін, В. Шукшин);

вірш (до 3 хв.) – громадянська, інтимна чи пейзажна лірика; (рекомендовані автори: Т. Шевченко, Леся Українка, І. Франко, О. Олесь, Л. Костенко, В. Стус, В. Симоненко, М. Лермонтов, М. Цветаєва, С. Єсенін);

байка (до 3 хв.) з яскраво вираженим конфліктом, авторською та прямою мовою, алегоричними образами, мораллю; (рекомендовані автори: М. Крилов, Є. Гребінка, Ю. Федькович, Л. Глібов, С. Руданський, П. Глазовий, П. Гулак-Артемівський, І. Франко, Д. Фонвізін, Козьма Прутков);

монолог з п'єси (до 4 хв.) з зарубіжної чи української драматургії. (рекомендовані автори: В. Винниченко, С. Васильченко, О. Кобилянська, І. Багряний, М. Хвильовий, М. Коцюбинський, Ю. Шевчук, О. Купрін, І. Бунін, В. Шукшин).

Репертуар для перевірки сценічних даних вступник вибирає самостійно і **готує для показу заздалегідь**.

Бажано, щоб програму виступу складали зразки класичної та сучасної української і зарубіжної літератури. Виконувані на пам'ять твори повинні різнитися між собою змістом та жанром, що надає можливість об'єктивно виявити здібності вступника, широту творчого діапазону.

2. Виконання пісні, танцю, етюду для вступників на здобуття спеціалізації «Актор драматичного театру» передбачає перевірку вокальних та хореографічних даних, здатності до органічної сценічної дії у запропонованих обставинах.

Для вияву хореографічних (пластичних, ритмічних) та вокальних даних вступник має виконати фрагмент танцю (народного, естрадного чи спортивного), заспівати пісню за власним вибором.

Вступник повинен виконати акторський етюд (без предметів, речей) на тему, запропоновану екзаменаторами, чи підготовлений самостійно. Під час виконання етюду виявляються здібності до образного мислення, багатство уяви, смаку, ступінь емоційної збудливості, особливості темпераменту, почуття гумору чи драматизму.

Приклади пропонованих тем етюдів: «Калюжа», «Зачинені двері», «Пофарбована лавка», «Пляж – спека», «Полюс – мороз» та ін.

З метою повнішого вияву творчих здібностей предметна екзаменаційна комісія має право давати вступникові завдання, які не виходять за межі запропонованої програми. Вступник може включити до програми перевірки сценічних даних інші творчі роботи, крім вказаних вище у переліку.

2. Режисерський аналіз (експлікація) для вступників на здобуття спеціалізації «Режисер драматичного театру»

Вступник повинен представити атестаційній комісії **режисерський аналіз** однієї з п'єс української чи зарубіжної драматургії, або твору образотворчого мистецтва (орієнтовний перелік п'єс додається).

Режисерський аналіз п'єси

В режисерському аналізі п'єси необхідно висвітлити такі питання:

- актуальність вибору даної п'єси;
- коротка характеристика творчості автора;
- ряд подій (сюжет), головні події;
- конфлікт, предмет конфлікту, дію та протидію у п'єсі;
- тему, ідею, жанр п'єси;
- композицію (зав'язка, розвиток дії, кульмінація, розв'язка, фінал);
- характеристику основних дійових осіб;
- надзавдання майбутньої вистави.

На основі розбору п'єси вступник має створити образне бачення одного з епізодів (картини п'єси) за вибором вступника, демонструючи свою здібність до просторового мислення та вміння використати виразні засоби театрального мистецтва (декорацію, музику, світло, шуми, тощо).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ВСТУПНИКІВ

Рівень підготовки вступників оцінюється за шкалою «склав-не склав»..

Оцінку «склав» отримує вступник, який підготував до показу репертуар, має творчі дані, може дати теоретичне пояснення особливостей виконання практичних завдань.

Оцінку «не склав» отримує вступник, який не підготував до показу репертуар, не впевнений у виконанні тексту, виявляє лише окремі творчі дані, не може дати теоретичне пояснення особливостей виконання практичних завдань.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абрамович С.Д., Чібарькова М.Ю. Мовленнєва комунікація: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 472 с.
2. Азы актёрского мастерства / Сост. Ганелин Е.Р. Санкт-Петербург.: «Речь», 2002. 240 с.
3. Алянский Ю.Л. Азбука театра: 50 маленьких рассказов о театре. 2-е изд., перераб. и доп. Л.: Дет. лит., 1990.
4. Амаспурянц А.А. Уроки мастерства в народном театре и студии. М., 1989.
5. Баканурський А.Г. Театрально-драматичний словник ХХ століття А.Г. Баканурський, В.В. Корнієнко. К.: Знання України, Київ: 2009. 319 с.
6. Гиппиус С.В. Актёрский тренинг. Гимнастика чувств Санкт-Петербург.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2009. 377 с.
7. Зайцев В.П. Режиссура эстрады та масових видовищ. Київ.: Дакор, 2003. 304 с.
8. Искусство режиссуры. XX век / Сост. С.К.Никулин, Л.А.Пичхадзе. М.: Артист. Режиссёр. Театр.Москва, 2008. 768 с.
9. Кипнис Н. Актёрский тренинг. Более 100 игр, упражнений и этюдов, которые помогут вам стать первоклассным актёром: Москва.: 2009. 249 с.
10. Лордкипанидзе Н.Г. Режиссёр ставит спектакль. Москва.: Искусство, 1990. 288 с.
11. Мальцева О. Юрий Любимов. Режиссёрский метод. 2-е изд. Ольга Мальцева. Москва, 2010. 411 с.
12. Мастерство актера в терминах и определениях К.С.Станиславского: Учебное пособие для театральных вузов М.А.Венецианова. Москва.: Советская Россия, 1991.
13. Овчиннікова А.П. П'ять кроків до гарної мови: Мовна комунікація: техніка мовлення за ред.. А.Ю.Цофнаса. 2 - е вид. доп. .: Київ:Фенікс, 2008. 192 с.
14. Основы классической режиссуры. Конспект лекций Цветков В.И. Харьков: БУРУН і К, 2008. 160 с.
15. Пави П. Словарь театра: Пер. с фр. Москва.: Прогресс, 1991. 504 с.
16. Работа актёра над собой К.С.Станиславский. О технике актёра М.А.Чехов; Предисл. О.А.Радищевой. Москва: Артист. Режиссёр. Театр, 2007. 490 с.
17. Райан П. Актёрский тренинг искусства быть смешным и мастерства импровизации /Пол Райан. Санкт-Петербург.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2010. 313 с.
18. Сарабян Э. Актёрский тренинг по системе Георгия Товстоногова М.:АСТ; Владимир: ВЕТ, 2010. 320 с.
19. Создание актёрского образа: Хрестоматия Сост. Д.Г.Ливнев. Москва: РАТИ ГИТИС, 2008. 156 с.
20. Соснова М.Л. Искусство актёра: Учебное пособие для вузов. 3- е изд. Москва: Академический Проект; Трикста, 2008. 432 с.
21. Станиславский К. Работа актёра над ролью Москва.: АСТ, 2010. 480 с
22. Театр у школі: Книга для вчителя Упорядник Н.Є.Миропольська. Київ: Рад. школа, 1990.
23. Тя-Сен Ю.А. Актерский тренинг по Ежи Гротовскому. Самара: 1991.
24. Хукс Э. Актёрский тренинг для всех, кто хочет стать такими, как Брэд Питт и

Анжелина Джоли. 150 секретов от мастера Санкт-Петербург Прайм-ЕВРОЗНАК, 2010. 192 с.

25. Чехов М.А. О технике актёра. Москва: «Артист. Режиссёр. Театр». 2007. 145 с.

26. Шубина И.Б. Драматургия и режиссура зрелища: игра, сопровождающая жизнь: учебно-метод. пособие. Ростов: Феникс, 2006. 288 с.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС

1. Актерское мастерство. – Режим доступа : <http://acterprofi.ru>.
2. Культура и Образование. Театр и кино // Онлайн Энциклопедия «Кругосвет». – Режим доступа : http://www.krugosvet.ru/enc/kultura_i_obrazovanie/teatr_i_kino.
3. Античный театр. – Режим доступа : <http://anti4teatr.ucoz.ru>.
4. Каталог : Театр и театральное искусство. – Режим доступа : <http://www.art-world-theatre.ru>.
5. Энциклопедия : Музыка. Театр. Кино. – Режим доступа : http://scit.boom.ru/music/teatr/What_takoe_teatr.htm
6. Театральная Энциклопедия. Режим доступа : http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/Teatr/Index.php
7. Планета театра : [новости театральной жизни России]. – Режим доступа: <http://www.theatreplanet.ru/articles>.
8. Средневековый театр Западной Европы. – Режим доступа: http://scit.boom.ru/music/teatr/Zarybegnui_teatr3.htm
9. Средневековый театр. – Режим доступа: <http://art.1september.ru/index.php?year=2008&num=06>
10. Западноевропейский театр. – Режим доступа : <http://svr-lit.niv.ru>.
11. Театральная библиотека: пьесы, книги, статьи, драматургия. – Режим доступа : <http://biblioteka.teatr-obraz.ru>.
12. Театральная энциклопедия. – Режим доступа : <http://www.theatre-enc.ru>.
13. История : Кино. Театр. – Режим доступа : <http://kinohistory.com/index.php>.
14. Театры мира. – Режим доступа : <http://jonder.ru/hrestomat>.
15. Театры народов мира. – Режим доступа : <http://teatry-narodov-mira.ru/>
16. Театральная библиотека: пьесы, книги, статьи, драматургия. – Режим доступа : <http://biblioteka.teatr-obraz.ru>.
17. Хрестоматия актёра. – Режим доступа : <http://jonder.ru/hrestomat>
18. Сайт: <http://www.rshu.edu.ua>

ДОДАТКИ

П Е Р Е Л І К

п'єс, рекомендованих для перевірки сценічних творчих даних вступників

1. І. Котляревський “Наталка Полтавка”, “Москаль-чарівник”.
2. Т. Шевченко “Назар Стодоля”.
3. Г. Квітка-Основ'яненка “Шельменко-денщик”, “Сватання на Гончарівці”.
4. І. Карпенко-Карий “Мартин Боруля”, “Сто тисяч”, “Хазяїн”, “Безталанна”.
5. М. Старицький “За двома зайцями”, “Не судилось”.
6. М. Кропивницький “Дай серцю волю”, “Пошилися у дурні”, “По ревізії”, “Глитай або Павук”.
7. С. Васильченко “На перші гулі”.
8. Леся Українка “Лісова пісня”, “Камінний господар”, “Одержима”, “Бояриня”.
9. І. Франко “Украдене щастя”.

10. О. Олесь “Ніч на полонині”.
11. В. Винниченко “Брехня”, “Закон”, “Чорна пантера і Білий ведмідь”.
12. М. Куліш “ 97”, “Патетична соната”, “Отак загинув Гуска”, “Мина Мазайло”.
13. О. Коломієць “Голубі олені”, “Фараони”.
14. І. Кочерга “Свіччине весілля”, “Ярослав Мудрий”.
15. В. Шекспір “Ромео і Джульєтта”, “Гамлет”, “Король Лір”.
16. Ж.-Б. Мольєр “Тартюф”, “Міщанин -шляхтич”, “Лікар мимоволі”.
17. Лопе де Вега “Собака на сні”.
18. П. Бомарше “Одруження Фігаро”.
19. Г. Ібсен “Нора”.
20. Б. Шоу “Пігмаліон”.
21. Г. Лорка “Криваве весілля”, “Дім Бернарди Альби”.
22. Б. Брехт “Матінка Кураж та її діти”, “Трьохкопійчана опера”.
23. М. Гоголь “Ревізор”, “Одруження”.
24. О. Островський “Безприданниця”, “Гроза”.
25. А. Чехов “Чайка”, “Вишневий сад”, “Освідчення”, “Ювілей”.
26. Л. Розумовська “Дорога Олена Сергіївна”.
27. О. Вампілов “Старший син”.
28. Л. Петрушевська “Любов”, “Квартира Коломбіни”.